

Human Papilloma Virüs Bulaşı Olan Bir Olgu Üzerinden; Cinsel İstismarda Beden Sağlığının Bozulması Kavramının Değerlendirilmesi

A Case of Transmission of Human Papillomavirus; Evaluation of Physical Health Deterioration in Child Sexual Abuse

Özge GÜLMEZ,^a
Ali Rıza TÜMER,^a
Aysun BALSEVEN ODABAŞI,^a
Ramazan AKÇAN^a

^aAdli Tıp AD,
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Ankara

Geliş Tarihi/Received: 13.06.2013
Kabul Tarihi/Accepted: 07.01.2014

Yazışma Adresi/Correspondence:
Özge GÜLMEZ
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Adli Tıp AD, Ankara,
TÜRKİYE/TURKEY
ozgegulmez840@gmail.com

ÖZET Çocuğun cinsel istismarı; çocuğun bir erişkin tarafından cinsel uyarımı ya da doyumunu için kullanılması olarak tanımlanmakta olup, Türk Ceza Kanunu'nda 103. maddede düzenlenmiştir. Bu suçun sonucunda mağdurun beden ve ruh sağlığının bozulması cezayı artırıcı bir etkidir. Cinsel istismar sonucu çocuğun beden ve ruh sağlığının bozulup bozulmadığı hususunun ayrıntılı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Cinsel istismar mağdurları cinsel yolla bulaşan hastalıklar açısından risk altında olup, bu hastalıkların bulaşması sonucun da beden sağlığında kalıcı bozulma meydana gelebilmektedir. Human papilloma virüs (HPV) de cinsel yolla yaygın olarak bulaşan bir hastalık olup, beden sağlığı üzerinde kalıcı etkileri olabilen bir virüstür. Bu makalede, cinsel istismar nedeniyle, HPV bulaşı sonucu düşük dereceli skuamoz intraepitelial lezyon saptanan bir olgu üzerinden, beden sağlığının bozulup bozulmadığı hususunun tartışılması amaçlanmıştır olup, cinsel istismara uğrayan tüm hastalarda beden sağlığı açısından ayrıntılı olarak değerlendirme yapılmasının önemi vurgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk istismarı, cinsel; çocuk sağlığı

ABSTRACT Child sexual abuse describes use of a child for sexual stimulation by an adult. As a criminal act child sexual abuse is regulated in Turkish Penal Code Article 103. As a result of deterioration of physical and mental health of the victim because of this crime is a factor that increases the punishment. Damaged or not as a result of sexual abuse whether physical and mental health of the child should be evaluated in detail. Victims of sexual abuse are at risk for sexually transmitted diseases, it is a permanent deterioration in the health of the body may occur as a result of the transmission of disease. Human papillomavirus (HPV) is a sexually transmitted disease and the virus can have permanent effects on physical health. In this article the aim is to discuss a case who is infected by HPV and detected low grade squamous intraepithelial lesion and it will be emphasized the importance of the evaluation of physical health of patients who suffered sexual abuse.

Key Words: Child abuse, sexual; child welfare

Türkiye Klinikleri J Foren Med 2014;11(1):50-4

Çocuğun cinsel istismarı; çocuğun bir erişkin tarafından cinsel doyum veya uyarımı için suistimal edilmesi, kötüye kullanılması ve yetişkinin cinsel yönelimlerine hedef olması olarak tanımlanmaktadır. Çocuk cinsel istismarının sıklığı %2 ile %62 oranında belirtilmekte olup, bu aralığın değişkenliği yapılan çalışmalarda örnekleme türündeki ve veri toplama yöntemindeki farklılıklardan kaynaklanmaktadır. Dünya genelinde yapılan çalışmalarda, kız çocuklarının %20'sinin, erkek çocuklarının ise %9'unun cinsel istismara maruz kaldığı belirtilmektedir. Ülkemizde yapılan

çalışmalarda bu oran kız çocuklarda %26, erkek çocuklarda %19,8 olarak saptanmıştır.¹⁻⁵ Çocuğa yönelik cinsel saldırı en ağır suçlardan biri olup, çocuğun cinsel istismarı Türk Ceza Kanununun 103. maddesinde “kişilere karşı suçlar” başlığı altında düzenlenmiştir. Çocuğa karşı işlenen cinsel istismar suçunun iki şekli mevcut olup bunlar basit ve nitelikli cinsel istismardır. Nitelikli cinsel istismar kanunda; “cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi” olarak tanımlanmaktadır. Bu suçun sonucunda mağdurun beden ve ruh sağlığının bozulması cezayı ağırlaştırıcı bir etken olup, cinsel istismar sonucu çocuğun beden ve ruh sağlığının bozulup bozulmadığı hususunun ayrıntılı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.^{2,6-9}

TCK'nın 103. maddesinde yer alan beden sağlığının bozulması kavramının içeriği tam olarak açıklanmamıştır. Günümüzde pratik adli tıp uygulamalarında cinsel istismar sonrası gebelik, cinsel yolla bulaşan hastalıkların varlığı, cinsel eylem sonrası oluşan genital ve genel vücut travmalarının beden sağlığını ne derecede etkilediği, beden sağlığını bozup bozmadığı konularında tam bir görüş birliğine varılamamıştır.⁹

Cinsel istismara maruz kalan olgular cinsel yolla bulaşan hastalıklar açısından risk altındadırlar ve beden sağlığının değerlendirilmesinde cinsel yolla bulaşan hastalıklar açısından tüm olguların ayrıntılı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.^{10,11}

Bu makalede, cinsel istismar sonucu human papilloma virüs (HPV) bulaşı gerçekleşen bir olgu üzerinden, beden sağlığının bozulup bozulmadığı hususunda ayrıntılı değerlendirme yapılması gerektiği tartışılacaktır.

OLGU SUNUMU

Yirmi yaşında kadın hasta, 15.11.2012 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı'na suç tarihindeki yaşı dikkate alınarak maruz kaldığı cinsel istismar eylemi nedeniyle beden ve ruh sağlığının bozulup bozulmadığı, kendisine yönelik fiillerin hukuki anlam ve önemini kavrama yeteneğinin bulunup bulunmadığı hususlarında

rapor düzenlenmesi amacıyla gönderilmiştir. Olayın öyküsünde; hastanın 13 yaşında iken, 2006 yılında zorla daha önce tanıdığı bir erkek tarafından kaçırıldığı ve defalarca nitelikli cinsel istismara maruz kaldığı öğrenilmiştir. Bu istismar sonucunda gebe kalarak 2007 yılında doğum yapan hasta, doğumdan sonra bu kişiyle yaşamaya devam etmiş ve 2009 yılında ise çocuğu ile birlikte ailesinin yanına dönmüş, sanıktan şikâyetçi olmuş ve adli süreç başlamıştır. Olgunun değerlendirmesinde; şahsın gebe kalmış ve doğum yapmış olması nedeniyle üreme sağlığını etkileyecek bir patoloji gelişip gelişmediği, cinsel yolla bulaşan hastalık olup olmadığı ve beden sağlığının bozulup bozulmadığı hususunda Kadın Hastalıkları ve Doğum Ana Bilim Dalından konsültasyon istenmiş, yapılan değerlendirmeler sonucunda olguda cinsel yolla bulaşan hastalıklardan olan HPV tip 45 ve düşük dereceli skuamoz intraepitelyal lezyon saptanmıştır. Lezyonun servikal intraepitelyal neoplazi II (CIN II) aşamasında olduğu belirlenmiş ve “Loop Electrosurgical Excision Procedure” işlemi uygulanarak cerrahi olarak tedavisi yapılmıştır. Ruh sağlığı açısından Psikiyatri Ana Bilim Dalı ile ortak değerlendirilen olguda hafif derecede zekâ geriliği olduğu, olaydan sonra birkaç yıl boyunca yaşadığı zorlukları tekrar tekrar hatırlama, uyku düzensizliği gibi bulgular olduğu saptanmış, ancak şu anda belirgin bir yakınmasının olmadığı gözlenmiştir. Sonuç olarak; olguda hafif derecede zekâ geriliği olduğu, kendisine yapılan fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve değerlendirme yeteneğinin yerinde olduğu, cinsel istismar eylemi nedeniyle ruh sağlığının bozulmadığı, beden sağlığı açısından yapılan değerlendirmede ise; olguda cinsel yolla bulaşan hastalıklardan HPV tip 45 saptandığı ve intraepitelyal lezyona yönelik tedavisinin yapıldığı, ancak ileri dönemde HPV latent bir virüs olduğundan tekrar reaktif olma olasılığının göz önünde bulundurulmasının gerektiği, hastanın malignite açısından risk altında olduğu ve bu nedenle izlenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

TARTIŞMA

HPV zarfsız, küçük, cinsel yolla bulaşan DNA virüsleridir. Günümüzde 200'den fazla tanımlanmış

genotipi bulunmaktadır ve bunlardan 40 tanesinin genital sistemde enfeksiyona neden olduğu bilinmektedir. HPV tipleri servikal kanser ile etiyolojik ilişkilerine göre yüksek riskli, muhtemel yüksek riskli ve düşük riskli olmak üzere sınıflandırılmaktadır. HPV tip 6 ve 11 gibi düşük riskli olanları benign siğillere, laringeal papilloma ve çok nadir olarak malignitelere neden olurken, HPV tip 16, 18, 31, 33 ve 45 gibi yüksek riskli tipleri serviks ve diğer genital bölge kanserlerine neden olmaktadır.¹²⁻¹⁴

Serviks kanseri kadınlarda kanserden ölüm nedenleri arasında ikinci sırada yer almaktadır. Dünya Kanser Veri Tabanı (GLOBOCAN) 2002 yılı verilerine göre her yıl 493 000 kadına serviks kanseri tanısı konulmakta ve bu kadınların yaklaşık yarısı kaybedilmektedir. Türkiye’de serviks kanseri insidansı 100 000’de 0,97 olup, tüm kanserlerde yedinci, kadın kanserleri arasında dokuzuncu sıradadır. Sağlık Bakanlığı verilerine göre 2003 yılında serviks kanseri olgu sayısı 763’tür. Serviks kanserlerinin yaklaşık %90’ına HPV eşlik etmektedir. Tüm dünyada serviks kanseri olgularının %55’inden HPV tip 16, %16’sından ise HPV tip 18 sorumlu olup, HPV tip 45 gibi diğer riskli tipler geriye kalan olgulardan sorumludur.^{15,16}

HPV, dünyada cinsel yolla bulaşan en yaygın hastalıktır. Cinsel olarak aktif kadın ve erkeklerin yaşamlarının bir döneminde en az bir HPV tipi ile enfekte olduğu bilinmektedir. Enfeksiyon sıklıkla asemptomatik olup, enfekte kadınların %70’inde enfeksiyonu izleyen bir yıl içinde, %90’ında ise iki yılda virüs tamamen temizlenerek vücuttan atılmaktadır. Kadınların %10’unda ise virüs persiste hale gelmektedir. Cinsel temas sırasında direkt mukoza veya deri temasıyla bulaşabilmektedir. Semptomu olmayan HPV ile enfekte kişiler bulaşmada önemli rol oynamaktadır. Cinsel eğitim programlarının yetersizliği, erken yaşta cinsel ilişkiye başlama, cinsel partner sayısındaki artış, sigara ve marihuana kullanımı, diğer cinsel temasla bulaşan enfeksiyonların varlığı, cinsel istismara uğramak, immünsüpresyon durumu ve korunma yöntemlerinin kullanılmaması bulaş riskini arttırmaktadır.¹⁷⁻¹⁹

Cinsel saldırı olgularında bulguların tümünün ortaya çıkması için zaman geçmesi gerekeceğinden, geç dönemde yapılan muayene önem taşımaktadır. Cinsel yolla bulaşan hastalıkların da saptanması ancak saldırıdan belirli bir zaman geçtikten sonra mümkün olmaktadır.² Cinsel istismar olgularının tümünde, cinsel yolla bulaşan hastalıklar yönünden gerekli tetkikler yapılmalı, ilgili bölümlerden konsültasyon istenmelidir. Cinsel istismar ve cinsel saldırı olgularında, beden sağlığının değerlendirilmesinde cinsel yolla bulaşan hastalıkların değerlendirilmesi önemli bir husus olup göz ardı edilmemelidir. Cinsel yolla bulaşan hastalıklarda hepatit ve AIDS önemli bir yer tutmaktadır ancak değerlendirmede mutlaka olgularda HPV bulaşı açısından da inceleme yapılmalıdır. HPV hiçbir belirtiye neden olmayıp, gizli kalabilmekte ve klinik değerlendirme sırasında gözden kaçabilmektedir. Ancak uzun dönemde servikal kansere neden olma riski düşünüldüğünde olguların ayrıntılı olarak değerlendirilmesi gerektiğinin önemi açıktır.^{12,18} Bizim olgumuzda hiçbir belirti olmamasına rağmen alınan “smear” sonucunda servikal skuamöz intraepitelyal lezyon saptanmış olup, genotiplendirmede HPV tip 45’in buna neden olduğu belirlenmiştir. Lezyon CIN 2 aşamasında iken yakalanmış ve gerekli tedavisi yapılmıştır, şu an için serviks kanseri mevcut olmasa da uzun vadede mutlaka olgunun düzenli olarak takip edilmesi gerekmektedir. HPV tip 45 dâhil birçok HPV tipi prekanseröz lezyonlara neden olduğundan, erken tanısı çok önemlidir. Olgumuza CIN II aşamasında tanı konulmuş olup, tedavisi yapılmıştır. Tanının geciktiği, tedavi edilemeyen olgularda kanser gelişme riskinin yüksek olduğu bilinmektedir. Cinsel istismar sonrası beden sağlığının bozulması kavramı yasalarımızda kalıcı fonksiyon bozukluğuna, sekele neden olan bir durum olması gibi farklı kavramlar olarak tartışılmakla birlikte, kişide cinsel yolla bulaşan bir hastalık saptanması, kişinin tüm hayatını etkileyebilecek düzeyde olabileceğinden cinsel yolla bulaşan bir hastalık olan HPV bulaşının da ileri dönemde serviks kanserine neden olabileceği hususu mutlaka belirtilmelidir.

TCK’ya göre çocuğun cinsel istismarı suçtur ve fiilin nitelikli olması, mağdurun beden ve ruh sağ-

lığını bozması cezayı arttıran bir etkidir. Mağdur 15 yaşından küçük ise veya 15 yaşından büyük olmakla birlikte fiil cebir tehdit hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilmiş ise ve bunun sonucunda mağdurun beden sağlığı ve ruh sağlığı bozulmuşsa, faile daha ağır ceza verilmesi öngörülmektedir. TCK 103. maddenin 5. fıkrasında suçun sonucunda mağdurun beden ve ruh sağlığının bozulması halinde faile verilecek cezanın 10 yıldan az olamayacağı belirtilmektedir.^{6,7,20}

Cinsel istismar suçunda; mağdurun yaşı, vücuduna organ veya sair bir cisim sokulup sokulmadığı, mağdur ile fail arasında akrabalık bağı veya nüfuz ilişkisi bulunup bulunmadığı, failin fiili gerçekleştirirken cebir, tehdit hile veya iradeyi etkileyen başka bir fiil kullanıp kullanmadığı, fiilin sonucunda mağdurun beden ve ruh sağlığının bozulup bozulmadığı önem taşıyan hususlar olup, tüm bunların ayrıntılı değerlendirilmesi gerekmektedir.^{6,7}

Cinsel istismar fiili mağdurun beden veya ruh sağlığı üzerinde birtakım etkiler bırakabilmektedir ancak bu etkilerin kalıcı olması halinde cezada artırım yapılmaktadır. Ruh ve beden sağlığında geçici süreli görülen bozukluklar zaten cinsel saldırı esnasında kişinin uğradığı zararı karşılayacak şekilde cezalandırılmaktadır, ancak bu hasarlar kalıcı nitelikte olursa cezanın arttırılması gerekmektedir.^{8,9}

Günümüzdeki uygulamalara bakıldığında; mağdurun cinsel istismar eylemi nedeniyle ruh sağlığının bozulup bozulmadığı hususunda ayrıntılı değerlendirme yapılmasına rağmen, çoğu zaman beden sağlığının bozulup bozulmadığı konusunda yeterli araştırma yapılmamaktadır. Oysa cinsel istismara uğrayan olgularda ruh sağlığında herhangi bir etkilenme olmadan, maruz kaldığı eylem nedeniyle beden sağlığı da bozulabilmektedir. Cinsel saldırıya uğrayan kişi eylem nedeniyle

cinsel yolla bulaşan hastalıklardan birini kapmış ise bu konuda yeterince araştırma yapılmadığı ve tespit edilmediği durumda kişi ikinci kez mağdur olmaktadır. Hukuk açısından bakıldığında ruh sağlığının bozulmasının saptanması failin cezalandırılması açısından yeterli iken, mağdur açısından sadece bu hususta değerlendirilmeyle yetinilmesi hem tedaviden yoksun kalmasına neden olmakta hem de mağduru hak kaybına uğratmaktadır. Bizim olgumuzda ise, HPV tip 45'in neden olduğu lezyon CIN II aşamasında saptanmış olup, Kadın Hastalıkları ve Doğum Ana Bilim Dalı tarafından tedavisi yapılmıştır. Lezyon erken evrede yakalanmış ve kansere dönüşmemiştir. Bu nedenle de cinsel istismar eylemi nedeniyle şu aşamada beden sağlığının bozulmadığı, ancak ileri dönemde serviks kanseri için risk altında olduğu ve bu durumun beden sağlığında kalıcı bozulmaya neden olacağı belirtilmiş olup, bu hususta hasta hem erken aşamada tedavi edilmiş hem de ceza açısından beden sağlığının henüz etkilenmediği ancak ileri aşamada maruz kaldığı cinsel istismar eylemi nedeniyle beden sağlığının bozulması açısından risk altında olduğuna dikkat çekilmiştir. HPV saptanan tüm olgularda erken dönemde beden sağlığında bozulma olmasa bile ileri dönemde serviks kanseri açısından risk altında olduğu ve bu durumun beden sağlığında kalıcı bozulmaya neden olacağı hazırlanan raporlarda belirtilmelidir.

Sonuç olarak; cinsel istismara uğrayan tüm hastalarda sadece ruh sağlığı açısından değerlendirme ile yetinilmemeli, beden sağlığı açısından da ayrıntılı olarak değerlendirme mutlaka yapılmalıdır. Cinsel yolla bulaşan hastalıkların varlığının saptanması durumunda bunların beden sağlığı üzerine kalıcı etkilerinin hazırlanan raporlarda açık, ayrıntılı olarak yazılmasına özen gösterilmeli, cinsel yolla bulaşan hastalıklar söz konusu olduğunda beden sağlığının bozulmuş olduğu kanaati belirtilmelidir.

KAYNAKLAR

1. Celbiş O, Özdemir B, Kaya A. [Examination of the sexually assaulted child]. *Turk Arch Ped* 2011;46(2):104-10.
2. Ozdemir B, Celbis O. Evaluation of the early and late examination in sexually assaulted child. *Medicine Science* 2012;1(1):55-64.
3. Kara B, Biçer Ü, Gökalp SA. [Child abuse]. *Turkish Pediatric Journal* 2004;47(2):140-51.
4. Dubowitz H. Preventing child neglect and physical abuse: a role for pediatricians. *Pediatr Rev* 2002;23(6):191-6.
5. MacMillan HL, Tanaka M, Duku E, Vaillancourt T, Boyle MH. Child physical and sexual abuse in a community sample of young adults: results from the Ontario Child Health Study. *Child Abuse Negl* 2013;37(1):14-21.
6. Yenidünya AC. [Crimes against sexual inviolability of the New Turkish Penal Code]. *Legal Hukuk Dergisi* 2005;33(3):32-3.
7. Yokuş HS. [The Turkish Penal Code number 5237 child sexual abuse and sexual intercourse with a minor]. *Hukuk ve Adalet Dergisi*. 2005;2(5):280-302.
8. Horozgil D. [The basic form of crime of child sexual abuse (TPC article 103/1)] *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 2011;2(93):108-46.
9. Taşkın ÇŞ. [Child sexual abuse crime] *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hukuk Dergisi* 2010;2(68):77-110.
10. Tıraşçı Y, Gören S. [Child abuse and neglect]. *Dicle Medical Journal* 2007;34(1):70-4.
11. Norman RE, Byambaa M, De R, Butchart A, Scott J, Vos T. The long-term health consequences of child physical abuse, emotional abuse, and neglect: a systematic review and meta-analysis. *PLoS Med* 2012;9(11): e1001349.
12. Clifford GM, Smith JS, Aguado T, Franceschi S. Comparison of HPV type distribution in high-grade cervical lesions and cervical cancer: a meta-analysis. *Br J Cancer* 2003; 89(1):101-5.
13. Ceyhan M. [Human papillomavirus vaccines]. *Klinik Gelişim* 2012;25(1):36-9.
14. Üstün C, Yanık F, Çokşenim Ş. [Human Papillomavirus infections] *OMÜ Tıp Dergisi* 1996;13(3):259-65.
15. Yüce K, Salman N. [Epidemiology, etiology, pathogenesis of Cervical Cancer and Screening Programs in Turkey]. *Serviks Kanseri ve Önlenmesi*. 1. Baskı. İstanbul: Medya Tower; 2007. p.6-15.
16. Somer A. [Human papillomavirus vaccines]. *ANKEM Derg* 2009;23(Suppl 2):96-101.
17. Şahiner F, Şener K, Yapar M, Dede M, Yiğit N, Şimşek B, et al. [The genotype distribution of high risk HPVs in women with suspected cervical lesions]. *Gulhane J Med* 2012;54(4):298-301.
18. Baseman JG, Koutsky LA. The epidemiology of human papillomavirus infections. *J Clin Virol* 2005;32 (Suppl 1):S16-24.
19. Sayın Kutlu S, Serinken M. [Practice of urgent prophylaxis for sexually transmitted infection (STI)s]. *J EAM* 2010;9(3):143-7.
20. Türk Ceza Kanunu. [Offenses against sexual immunity]. *Altıncı Bölüm Madde 102-103.104. Kanun Numarası: 5237, Kabul Tarihi: 26.09.2004. Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 12/10/2004, Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 25611.*